

HAANJA KOOLI ÕPPEKAVA

Haanja Kooli õppekava on õppe-kasvatustegevuse alusdokument, mis on koostatud riiklike õppekavade alusel (Vabariigi Valitsuse määrus) ja kajastab Haanja Kooli eripära.

Õppekava üldosas on püstitatud õppe-kasvatustöö eesmärgid, tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti, läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted, õppe ja kasvatuse korraldus, arengu analüüsimise ja hindamise korraldus, õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus; õpilaste juhendamise ja erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, karjääriteenuste korraldus, õpetaja töökava koostamise põhimõtted ning kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

Ainekavades esitatakse klassiti aine õppe-eesmärgid, õppesisu, õpitulemused, seosed läbivate teemadega, lõiming teiste õppeainetega ning digioskused.

Haanja Kool (lasteaed-põhikool) on munitsipaallasteasutus, mille töö aluseks on Rõuge Vallavolikogu otsusega 18.09.2018 nr 29 kinnitatud kooli põhimäärus. Kooli teeninduspiirkond on Rõuge vald. Kool asub kahes eraldiasuvas külas (11 km kaugusel):

1. lasteaia liitühm ja kooli I-III kooliaste Haanjas;
2. lasteaia liitühm Ruusmäel.

ÜLDOSA

1. Kooli väärtused ja eripära, õppe- ja kasvatuseesmärgid

Kooli õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkide püstitamise aluseks on riiklik õppekava ja kooli arengukava. Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja kooli koostöös.

Haanja Kool seisab rahvuse ja kultuuri (sh võru keele) säilimise eest, aidates kujuneda isiksusel, kes tuleb toime oma elu ja tööga; järgib õigusnorme; peab lugu enesest, perekonnast ja kaasinimestest; mõtleb loovalt; oskab valida, otsustada ja vastutust kanda; mõistab teadmiste tähtsust; hindab terveid eluviise; arendab oma keha ja vaimu, ilu ja headust; mõistab töö vajalikkust ühiskonnas.

Kooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivne ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja -oskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

Haanja Kooli eripärad tulenevad keskkonnast. Kõige kauem püsiva lume olemasolu ja heade suusaradade tõttu on oluliseks väljundiks noorsportlaste ettevalmistus. Võrukeelse koduse keskkonna baasil on eesmärgiks kohaliku kultuuri ja keele säilitamine. Head tulemused IT ja

robotika ning spordi valdkonnas innustavad jätkuvalt tegelema ja edasi arendama neid alasid. Suurepäraseid võimalusi pakub noorkotkaste ja kodutütarde organisatsioon.

1.1 Üldpädevused

Üldpädevused on ainevaldkondade ja õppeainete ülesed pädevused, mis on olulised täisväärtuslikuks inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Need kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.

Õpilastes kujundatavad üldpädevused on:

1) *kultuuri- ja väärtuspädevus* – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimeste, ühiskonna, looduse, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandi ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi; väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;

2) *sotsiaalne ja kodanikupädevus* – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;

3) *enesemääratluspädevus* – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast; analüüsida oma käitumist; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;

4) *õpipädevus* – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist; kasutada õpitut; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;

5) *suhtluspädevus* – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; esitleda ennast, esitada ja põhjendada oma seisukohti; lugeda, eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt;

6) *matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus* – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõendus põhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;

7) *ettevõtlikkuspädevus* – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja aidata kaasa nende lahendamisele; seada eesmärgid, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult

muutustele; võtta arukaid riske;

8) *digipädevus* – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvas ühiskonnas; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid; suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas moraali- ja väärtuspõhimõtteid.

Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna õppeainete õpetamise peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad lõiming teiste ainevaldkondade õppeainetega ning tunni- ja kooliväline tegevus. Valdkonnapädevuste kirjeldused on esitatud ainevaldkondade kavades.

1.1.1 I kooliastmes taotletavad pädevused:

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- 1) peab lugu ümbritsevatest inimestest; on viisakas, täidab lubadusi; oskab kaaslast kuulata ja tunnustada;
- 2) tahab ja oskab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest; oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) austab oma kodupaika ja kodumaad, tunneb selle sümboleid;
- 4) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 5) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 6) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 7) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 8) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades;
- 9) käitub loodust hoidvalt;
- 10) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- 11) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning tehnilisi seadmeid;
- 12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda.

1.1.2 II kooliastmes taotletavad pädevused

Teise kooliastme lõpus õpilane:

- 1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja

- õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- 2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid;
  - 3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
  - 4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida;
  - 5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
  - 6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua ise suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
  - 7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades;
  - 8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoscuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel;
  - 9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda hoolivalt, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
  - 10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab vormistada tekste;
  - 11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
  - 12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
  - 13) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
  - 14) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

1.1.3 III kooliastmes taotletavad pädevused

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid;
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa nende säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi;
- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, seab endale eesmärged ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab vastutuse oma tegude eest;
- 5) suudab end kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
- 6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
- 7) suudab lahendada igapäeva elu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad

matemaatiliste mõttemetodite ning esitusviiside kasutamist;

8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;

9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;

10) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;

12) suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kultuuripärandist;

13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;

14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

2. Õppekorraldus

2.1 Õppimise käsitlus

Õppekeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega ning õppekeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused. Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja rühmas, õpib oma kaaslasti ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised. Rakendab omandatud teadmisi uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus.

Haanja Koolis õpet kavandades ja ellu viies:

1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, tervises seisundit, huvi ja kogemusi;

2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;

3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;

4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimusi ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;

5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes;

6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid;

7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;

8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igäihe individuaalsust.

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu, mis toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.

Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppeeesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

2.1.1 Õppe ja kasvatus rõhuasetused I kooliastmes

Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatus põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetöök. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Esimeses kooliastmes keskendutakse:

- 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
  - 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
  - 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
  - 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
  - 5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele;
  - 6) õpitud praktilise tegevusega seostamisele;
  - 7) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
- Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.

2.1.2 Õppe ja kasvatus rõhuasetused II kooliastmes

Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatus põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmis- ja tegevusvaldkondade vastu. Teises kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitud praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
- 2) huvitegevuse võimaluste pakkumisele;
- 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
- 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Koolis rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitud praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

2.1.3 Õppe ja kasvatus rõhuasetused III kooliastmes

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatus põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida. Kolmandas kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
- 2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse

tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;

3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;

4) pikemaajaliste õppeülesannete planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;

5) õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;

6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

2.2 Õppekeskkond

Õppekeskkonnaks on õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslus, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õppekeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab põhihariduse alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

2.3 Tunnijaotusplaan

Riiklikus õppekavas on järgmised ainevaldkonnad, mis sisaldavad omakorda õppeaineid:

1) keel ja kirjandus – eesti keel ja kirjandus;

2) võõrkeeled – A võõrkeel – inglise keel; B-võõrkeel – vene keel; B-võõrkeel – soome keel (ühele õpilasele)

3) matemaatika;

4) loodusained – loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia;

5) sotsiaalsained – ajalugu, inimese- ja ühiskonnaõpetus;

6) kunstained – muusikaõpetus, kunstiõpetus;

7) tehnoloogia - käsitöö, töö- ja tehnoloogiaõpetus;

8) liikumisõpetus;

9) valikained.

Õpilaste suurim lubatud nädalakoormus klassiti on:

1. klass	20 õppetundi
2. klass	23 õppetundi
3. klass	25 õppetundi
4. klass	25 õppetundi
5. klass	28 õppetundi
6. klass	30 õppetundi
7. klass	30 õppetundi
8. klass	32 õppetundi
9. klass	32 õppetundi.

Õppekava tunnijaotusplaanis on Haanja Koolis lisaks kohustuslikele tundidele toodud lisatunnid valikainetena:

I kooliastme 8 lisatundi on jagatud matemaatika, loodusõpetuse, robotika ja

liikumisõpetuse/ujumise tundidele.

II kooliastme 10 lisatundi on jagatud inglise keele, matemaatika, võru keele, infotehnoloogia, suhtlemise (SPLO) ja liikumisõpetuse/tantsimise tundidele.

III kooliastme 4 lisatundi on jagatud inglise keele, matemaatika, infotehnoloogia ja meedia tundidele.

Kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel, v a ujumine, mida õpitakse kuni 40 t I kooliastmes.

Õppeained on jaotatud Haanja Koolis järgmiselt:

Õppeaine	1.k	2.k	3.k	I	4.k	5.k	6.k	II	7.k	8.k	9.k	III
Eesti keel	7	6	6	19	5	3	3	11	2	2	2	6
Kirjandus						2	2	4	2	2	2	6
A-võõrkeel – inglise keel			3	3	3	3+1	3	9	3+1	3	3	9
B-võõrkeel – vene keel							3	3	3	3	3	9
Matemaatika	3+1	3+2	4+1	10	4+1	4+1	5	13	5	4	4+1	13
Loodusõpetus	1	1+1	1+1	3	2	2	3	7	2			2
Ajalugu						1	2	3	2	2	2	6
Bioloogia									1	2	2	5
Geograafia									1	2	2	5
Keemia										2	2	4
Füüsika										2	2	4
Inimeseõpetus		1	1	2		1	1	2	1	1		2
Ühiskonnaõp							1	1			2	2
Muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
Kunst/tööõpet	3	3	3	9								
Kunst					1	1	1	3	1	1	1	3
Käsitöö/ tööõpetus					2	2	2	6	2	2	1	5
Liikumiseõpetus	3	3	2+1	8	3	2	2+1	7	2	2	2	6
Suhtlemine SPLO (valikaine)					1							
Võru keel (valikaine)					1	1						
Infotehnoloogia (valikaine)						1			1			
Robotika (valikaine)		1										
Meedia (valikaine)										1		
Tantsimine						1						
Kokku	20	23	25		25	27	30		30	32	32	

2.4 Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse õppekeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust.

2.4.1 Läbivate teemade õppe realiseerumine:

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi ainete üleseid, klassidevahelisi ja ülekooolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

2.4.2 Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

- 1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu;
- 2) keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks;
- 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks;
- 4) kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks;
- 5) teabekeskond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks;
- 6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks;
- 7) tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks;
- 8) väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks.

3. Õppekeskkonna mitmekesistamine

Selleks kasutatakse mitmeid võimalusi:

1. Kutsutakse õpilastele esinema erinevate elualade spetsialiste sh koolikontserdid ja e-külalistunnid.

2. Õppekäigud erinevatesse õppekeskustesse, loodusesse, kultuuriruumi jms.
3. Ülekoolilised üritused, digivahendite kasutamine.
4. Osavõtt õppeainetega seonduvatest projektidest:
  - a) Kiusamisest vabaks!
  - b) Tervist Edendav Kool (TEK).
  - c) Eesti Mõisakoolide Ühendus.
  - d) Õppursportlaste ettevalmistamine.
  - e) eTwinningu, ERASMUS+ projektide ja muude õppeprogrammide kooli toomine ja aktiivne osalemine.
  - f) RMK ja Keskkonnaameti pakutavates projektides osalemine.

4. Kolmanda kooliastme loovtöö

III kooliastmes korraldab põhikool õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, üritus või praktiline töö. Loovtöö temaatika valib kool, täpsema teemavaliku teevad õpilased. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt. Loovtöö koostatakse ja kaitstakse koolis väljatöötatud korra alusel. Loovtöö on arvestuslik ja selle teema kirjutatakse õpilase lõputunnistusele.

5. Õpilaste arengu ja õppimise toetamine, hindamise korraldus

Haanja Kooli õpilaste hindamise, järgmise klassi üleviimise ning klassikursust kordama jätmise ja põhikooli lõpetamise alused, tingimused ja korra alusel toimub õpilase arengu ja õppimise toetamine ning hindamise korraldamine.

Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmeid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

Kool annab Stuudiumi kaudu õpilasele ja vanemale tagasisidet õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta iga trimestri lõpus. Nõuded õpilase käitumisele on esitatud kooli hindamisjuhendis.

Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule.

Paber kandjal tunnistus väljastatakse õpilasele õppeaasta lõpus.

5.1 Kujundav hindamine

1. Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist; antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta; innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
2. Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Põhikool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
3. Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.
4. Õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel võib kasutada kujundavat hindamist vähendatud õpitulemustega õppeainetes ja lihtsustatud õppekaval esimeses ja teises kooliastmes ning 3. klassi inglise keeles.

5.2 Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

(1) Õpilase teadmisi ja oskusi hindab õpetaja õpilase suuliste vastuste, kirjalike ja praktiliste tööde ning tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele. Trimestri algul teeb õpetaja õpilastele teatavaks antud õppeaines nõutavad õpitulemused, nende kontrollimise aja ja vormi, kokkuvõtivate hinnete kujunemise ning järelvastamise tingimuste kohta. Õpitulemuste omandamist kontrollivate mahukamate kirjalike tööde aja kavandab aineõpetaja kooskõlastatult teiste õppeainete õpetajate ja õpilastega ning kannab selle Stuumiumi kontrollitööde plaani.

(2) Trimestri jooksul võib õpilastele anda iseseisvaks koduseks ülesandeks ühe mahuka töö (referaat, uurimistöö, praktiline tegevus jne).

(3) Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes. Ainealaste teadmiste ja oskuste tulemusi väljendatakse numbriliste hinnetega viie palli süsteemis vastavalt Haanja Kooli hindamisjuhendile.

(4) I ja II kooliastmes võib kasutada õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel mitmeeristavat hindamist järgmistes õppeainetes: robotika, võru keel, suhtlemisõpetus (SPLO), kunstiõpetus,

tööõpetus, liikumisõpetus, muusikaõpetus, käsitöö, töö- ja tehnoloogiaõpetus. Mitteeristava hindamise puhul määrab aineõpetaja baastaseme, mille ületamise korral hinnatakse tulemus piisavaks sõnaga „arvestatud“ (A) ning millest madalamal tasemel tulemus hinnatakse ebapiisavaks sõnaga „mittearvestatud“ (MA).

(5) Õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse mitteeristavat hindamist III kooliastmes valikainetes - informaatika (7. klass) ja meediaõpetus (8. kl).

(6) Õppetöö ajal perereisil viibinud õpilase järelõpetamise eest vastutab lapsevanem.

6. Hariduslike erivajadustega õpilastele kohaldatavad erisused

Õpilaste erivajadusi arvestades osutatakse iga aineõpetaja poolt õpilasele kohest abi õppimisel.

Koolis töötab HEV koordineerija, kelle ettepanekul määrab kooli direktor käskkirjaga õpilasele individuaalse õppekava. 1. klassi astunud õpilastele avatakse individuaalne vaatluskaart.

Õpilaste nõustamise ja õpiabi osutamise eesmärgil toimuvad koolis:

- 1) arenguvestlused õpilase ja tema vanema(te)ga või hooldajaga;
- 2) aineõpetajate konsultatsioonid;
- 3) vajadusel individuaalse õppekava järgi õppimine;
- 4) õpilase abistamine pikapäevarühmas õpetaja poolt;
- 5) õpiabi rühmatunnid;
- 6) individuaalne juhendamine väljaspool õppetundi;
- 7) individuaaltunnid eripedagoogi/logopeedi juhendamisel;
- 8) tuge vajavate õpilase abistamine tugispetsialistide poolt.

Vajadusel koostavad lasteaia pedagoogid õppeaasta algul koostöös logopeedi/eripedagoogi jt spetsialistidega ning lapsevanemaga erivajadusega lapsele individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest ja arengukeskkonna sobilikkusest.

Tegevus on reguleeritud dokumendiga „Hariduslike erivajadustega õpilaste tugisüsteemid ja nende rakendamise kord Haanja Koolis“.

7. Karjääriõppe korraldamine

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine on kõikide ainevaldkondade läbiv teema ja seda õpetatakse kogu põhikooli vältel.

Kutsesuunitlustöö eesmärgiks koolis on aidata õpilastel omandada teadmisi iseendast, töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ning eneseteostust. Karjääri planeerimist vaadeldakse elukestva muutuste, õppimise ja otsustamise protsessina.

Kool võimaldab 8. klassi õpilastel enne õppeaasta lõppu kahel päeval töötada nende poolt valitud ettevõttes, et kujundada õpilastes arusaama töömaailmast ja aidata kaasa kutsevalikule.

Kool võimaldab lõpuklassi õpilastel I poolaastal osaleda ühel töövarjupäeval õpilaste poolt valitud ettevõttes ning tagab korra õppeaastas kutsenõustamise.

Koolis töötab karjäärikoordinaator.

8. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine

1. Õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks tuleb koolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

2. Kool nõustab vajadusel õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

3. Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste kättesaadavuse.

4. Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi või poolaasta algul.

5. Kooli töö tõhustamiseks viiakse läbi rahulolu-uuringuid, korraldatakse lastevanematele lahtiste uste päevi, koosolekuid ja ühisüritusi.

9. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

9.1 Õpetajate edukaks koostööks toimuvad järgmised tegevused:

1. Õpetajate infominutid kord nädalas.
2. Õpetajate ümarlauad iga kuu lõpus.
3. Õppenõukogud ja õppepäevad.
4. Mitmed ühistegevused õppeaasta jooksul.

9.2 Valikaineid õpetav aineõpetaja koostab ainekava ja avalikustatakse kooli koduleheküljel.

9.3 Aineõpetaja töökavad

Aineõpetaja koostab kooli õppekava alusel töökava, mis arvestab klassi eripära, õpilaste vaimseid võimeid ja kooli materiaalseid ressursse.

1. Töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö õppetunnis. Õppetunnid toimuvad nii koolis kui ka väljaspool kooli (ekskursioon, õppekäik). Töökava koostamine ja täiendamine kuulub aineõpetaja kohustuste hulka.

2. Töökavas täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja -materjale, õpetajatevahelist koostööd ning

õppeaasta üldtööplaani.

3. Õpetaja töökavad koostatakse trimestrite kaupa. Selles kajastatakse ulatuslikud õppeteemad, olulisemad alateemad, tunni toimumise aeg, käsitletavat põhimõistet, kasutatavad meetodid, õppekirjandus jm õppematerjal; oodatavad õpitulemused ja nende kontrollimise/hindamise aeg ning vorm, läbivad teemad ja lõimingud.

4. Õpetaja riputab töökava iga trimestri alguses Stuudiumi töökavade kausta.

9.4 Klassijuhataja töökava

Klassijuhataja koostab töökava ja riputab selle enne õppeaasta algust vastavasse kausta Stuudiumis.

Töökava formaat on soovitatavalt järgmine:

Aeg	Käsitletavat teemad	Tegevused klassiga	Ülekoolilised tegevused	Suhtlemine vanematega (sh arenguvestlused)

10. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Õppekava koostamine ja arendamine on kõigi osapoolte (õpilased, õpetajad, juhtkond, lapsevanemad, hoolekogu, omanik) koostöö üldosa lahtikirjutamisel ja ainekava koostamisel. Õppekava koostamise ja arendamise eest vastutab kooli direktor.

AINEKAVAD

Ainekavad koosnevad järgmistest osadest:

1. Üldosa
  - 1.1 Läbivad teemad
  - 1.2 Õppe- ja kasvatuseesmärgid
  - 1.3 Õppeaine kirjeldus
  - 1.4 Õpitulemused kooliastmeti
  - 1.5 Õppetegevus
  - 1.6 Füüsiline õpikeskkond
  - 1.7 Hindamine
2. Ainekava klassiti:
  - 2.1 Õpitulemused
  - 2.2 Õppesisu
  - 2.3 Põhimõisted
  - 2.4 Praktilised tööd ja IKT rakendamine

LISAD

Ainekavad on esitatud ainevaldkondade lõikes lisadena.

Lisa 1 Ainevaldkond „Keel ja kirjandus”

Lisa 2 Ainevaldkond „Võõrkeeled“

Lisa 3 Ainevaldkond „Matemaatika“

Lisa 4 Ainevaldkond „Loodusained”

Lisa 5 Ainevaldkond „Sotsiaalsained”

Lisa 6 Ainevaldkond „Kunstiained”

Lisa 7 Ainevaldkond „Tehnoloogia”

Lisa 8 Ainevaldkond „Kehaline kasvatus”

Lisa 9 Valikaine „Võru keel”

Lisa 10 Valikaine „Informaatika”

Lisa 11 Valikaine “Meediaõpetus”

Lisa 12 Valikaine “Suhtlemine” (SPLO)

Lisa 13 Valikaine “Robootika”